

RESUMÉ (česká verze)

Testament a jeho právní úprava v historii, v současnosti a de lege ferenda

Tato diplomová práce se zabývá historickým vývojem právní úpravy závěti jako dědického titulu na našem území. Rozebírá jednotlivé právní úpravy a přináší tak ucelený pohled na tento institut od minulosti po současnost a díky novému civilnímu kodexu i do budoucnosti. Jejím cílem je přiblížit závěť široké veřejnosti jako významný dědický titul respektující vůli zůstavitele a umožňující mu zvolit si své dědice či jejich dědické podíly jinak, než jak stanoví pravidla dědění ze zákona. Jelikož nový občanský zákoník navrácí do našeho dědického práva některé tradiční instituty, je přínosné pro jejich lepší pochopení seznámit se také s jejich historickou úpravou a vývojem. Práce v každém historickém období přiblíží podobu závěti s jejími nejpodstatnějšími prvky, které umožní jednodušší porovnání jednotlivých úprav.

V úvodní části je představena podoba závěti podle práva římského. To totiž položilo základy nejen tomuto institutu, ale kontinentálnímu právu vůbec, proto jeho pojetí závěti a dědického práva nelze opomenout. Úvodní kapitola tak přiblíží požadavky římského práva kladené na osoby zůstavitele a dědice (testamentární způsobilost), ale i na formu testamentu a její obsah. Další kapitoly se již věnují jednotlivým historickým obdobím a úpravě závěti obsažené v nejrůznějších právních dílech, především v jednotlivých civilních kodexech platících na našem území od 19. století. Postupně je tak představena úprava kšaftu ve středověkém zemském i městském právu a úprava v nejvýznamnějším civilním kodexu platícím na našem území, tedy Všeobecném občanském zákoníku, v němž se inspirovala i nová úprava dědického práva. Tento kodex věnoval poslednímu pořízení značnou pozornost, kromě pravidel týkajících se formy, obsahu nebo třeba zrušení závěti se věnoval i ochraně nepominutelných dědiců a jejich vydědění. Jejich právem byla totiž vůle zůstavitele při pořizování závěti značně omezena. Další kapitoly již pojednávají o kodexech vzniklých za dob komunismu. Občanský zákoník z roku 1950 (tzv. střední kodex) i náš současný občanský zákoník z roku 1964 i přes novelizace po roce 1989 věnovaly závěti a dědickému právu malou pozornost, některé instituty jako např. odkaz či dědická smlouva pak zrušil úplně. Kvalita ani kvantita úpravy se tak nedala srovnat s Všeobecným občanským zákoníkem. Potřeba rekodifikace byla zjevná, proto se začal připravovat nový občanský zákoník, který byl platně přijat a od roku 2014 nabude účinnosti. Poslední kapitola tedy přináší pohled na nejnovější úpravu, která nás v blízké době čeká. Aby však nebyla opakována pravidla, která se i v nové

úpravě zachovala z občanského zákoníku současného, představuje tato kapitola pouze instituty nové. Mnohdy jejich plánované obnovení však vyvolává odlišné názory. Ty jsou zde také uvedeny, aby si každý mohl na danou problematiku vytvořit vlastní pohled.